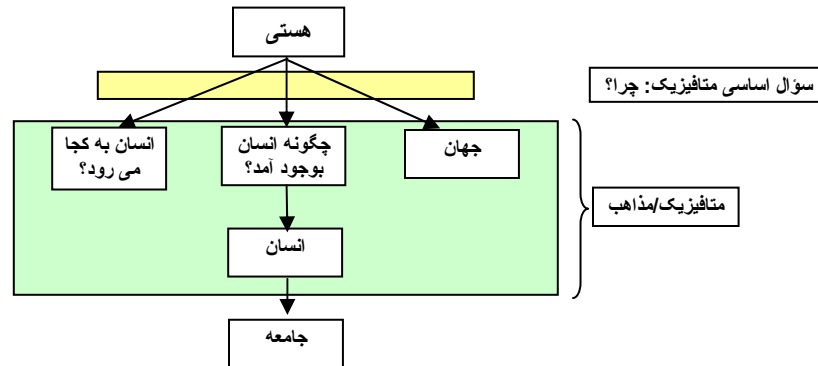

به دلیل پیچیده بودن ابتدای بحث بهتر دیدیم که مختصر آنرا پیش از جلسه در اختیار دوستان قراردهم تا دلیلی که در ابتدا می آورم کاملا مفهوم باشند.

دین و سیاست

۱. مقدمه: هدف از این صحبت اول، تلاش برای روشن کردن ابهاماتی است که پیرامون بحث دین و سیاست وجود دارند، و دوم استفاده از این بحث برای بررسی رابطه ی دین و دموکراسی .
۲. برای فهمیدن و بحث در مورد رابطه ی دین و سیاست، باید ابتدا دین و سیاست را تعریف کرد و سپس روابطشان را بررسی کرد.
۳. برای تعریف متوجه می شویم که مرجعی وجود ندارد. اگر کسی بگوید در مورد دین، کتب مقدسه مرجع هستند، این برای کسانی است که به آن کتب معتقدند. در مورد سیاست نیز تعریف واحد و مرجعی نیست. پس چه باید کرد؟
۴. مجبوریم از تفسیرمان از هستی شروع کنیم، سپس از این تفسیر معنی دین و سیاست را بیرون بکشیم. چرا مجبوریم؟ هایدگر، فیلسوف معاصر آلمانی، در مبحثی تحت عنوان "الویت سوال هستی" نشان می دهد که تا به سوال هستی پرداخته نشود، بطور ریشه ای نمی توان به سوالات دیگر پاسخ گفت. پس در تفسیر از هستی باید روشن کنیم: انسان چیست؟ جهان چیست؟ انسان از کجا آمده و به کجا می رود؟

۵. می بینیم کمتر فلسفه و مذهبی به خود هستی پرداخته اند. و از این جهت هایدگر آنها را هستی-اله شناسی (Onto-Theology) می نامد.
۶. این سوالات را، بجز سوال هستی، می توان به صورت دو سوال دیگر که آنها را **سوالات اساسی دین** مینامیم، بیان کرد:
 - a. چگونه انسان و جهان بوجود آمدند؟ (هست: توصیفی)
 - b. چگونه انسان باید بازگردد؟ (باید: تجویزی)
۷. حالا یا می توان مثل هایدگر از معنی هستی سؤال کرد، که وقت اجازه نمی دهد، و یا می توان به بررسی کوشش های دیگری که در این راه شده پرداخت و از میان آنها نتایجی که به نتایج هایدگر نزدیک هستند برگزید، و در این راه، از طریق مقایسه متوجه سوء تفاهات موجود نیز شد. به دلیل کمی وقت، راه دوم را انتخاب می کنیم. این راه دوم را فقط به عنوان **پیشنهاد مطرح می کنم**.
۸. کوشش های دیگر، همانطور که اشاره شد، کارهایی است که متافیزیک و مذاهب (در تفسیر عامیانه اشان) انجام داده اند.
۹. چون وقت کم است، فقط به چند تفسیر بطور خیلی مختصر رجوع میکنم: مسیحیت عامیانه و اصیل، و اسلام عامیانه و اصیل، و مارکسیسم.
۱۰. در بررسی ادیان تاریخی متوجه می شویم تفاسیرشان از هستی، همان تفاسیر درباره ی دین است! یعنی تفسیری هم از دین ارائه می دهند. حالا ما که بدنبال معنی دین بودیم، می توانیم از این تفاسیر به عنوان نشانه (clue) استفاده کرده و تفسیر اصیل را بسازیم.
۱۱. نکته مهم اینست که یافتن تفسیر اصلی بر عهده تک تک انسان هاست.

در ادامه به تفاسیر ذکر شده اشاره خواهد شد، سپس به لزوم پرداختن به چرخه خلقت توسط هر تفسیری خواهم پرداخت. بعد از روشن شدن معنی دین، در قسمت دوم صحبت در مورد رابطه ی دین و دموکراسی توضیحاتی خواهم داد و سعی میکنم سوء تفاهات موجود در این مورد را در حد توانم از میان بردارم.

در این صحبت به آرای فروید، مارکس، نیچه، هاناآرنت، هایدگر، هابرماس، و براین ترنر اشاراتی خواهم داشت.

برای آشناسدن با مطالب مربوط به رابطه ی دین و سیاست از دید محققین کنونی به لیست مقالات مندرج در کتاب **Religion and politics** نوشته ی John T.S. Madeley و عنوانهای مقالات در دو کنفرانس یکی در سال ۲۰۰۲ و دیگری در ۲۰۰۳ رجوع کنید:

Religion and Politics 2003 Conference

University of Notre Dame, June 30 and July 1, 2003 <http://www.nd.edu/~relpol/conference.htm>

Religion and politics – between integration and resistance

Research conference, 12-14 December 2002, Oslo <http://www.tf.uio.no/rigq/RelPolProgram.htm>

Religion and politics. By John T.S. Madeley 2003, published by LSE

Contents:

Religion and Regime:

Daniel H. Levine (1986) Religion and Politics in Comparative and Historical Perspective;

Fred Halliday (1999) The Iranian Revolution in Comparative Perspective;

Anthony J. Gill (1994) Rendering unto Caesar? Religious Competition and Catholic Political Strategy in Latin America, 1962-79;

John McGarry and Brendan O' Leary (1995) Warring Gods: Theological Tales;

Sarath Amunugama (1991) Buddhaputra and Bhumiputra? Dilemmas of Modern Sinhala Buddhist Monks in Relation to Ethnic and Political Conflict;

Srdjan Vrcan (1994) The War in Former Yugoslavia and Religion;

Stathis N. Kalyvas (1998) Democracy and Religious Politics: Evidence from Belgium.

The Politics of Church-State Relations:

N.J. Demerath III (1991) *Religious Capital and Capital Religions: Cross-Cultural and Non-Legal Factors in the Separation of Church and State*;

Nikki R. Keddie (1997) *Secularism and the State: Towards Clarity and Global Comparison*;

Mark Juergensmeyer (1995) *The New Religious State*;

Gene Burns (1990) *The Politics of Ideology: The Papal Struggle with Liberalism*;

Eliezer Don-Yehiya (1987) *Jewish Messianism, Religious Zionism and Israeli Politics: The Impact and Origins of Gush Emunim*;

John G. Francis (1992) *The Evolving Regulatory Structure of European Church-State Relationships*;

Juan J. Linz (1991) *Church and State in Spain from the Civil War to the Return of Democracy. Religion and Electoral Politics*;

Kenneth Janda (1989) *Regional and Religious Support of Political Parties and Effects on their Issue Positions*;

Arend Lijphart (1979) *Religion vs. Linguistic vs. Class Voting: The 'Crucial Experiment' of Comparing Belgium, Canada, South Africa and Switzerland*;

John Madeley (1982) *Politics and the Pulpit: The Case of Protestant Europe*;

Lauri Karvonen (1993) *In From the Cold? Christian Parties in Scandinavia*;

Steve Bruce (1990) *Modernity and Fundamentalism: The New Christian Right in America*;

Geoffrey C. Layman and Edward G. Carmines (1997) *Cultural Conflict in American Politics: Religious Traditionalism, Postmaterialism and U.S. Political Behaviour*;

Stephen White, Ian McAllister and Ol'ga Kryshtanovskaya (1994) *Religion and Politics in Postcommunist Russia*.

Religion, Public Policy and the Politics of Identity:

Francis G. Castles (1994) *On Religion and Public Policy: Does Catholicism Make a Difference?*;

Kees Van Kersbergen and Uwe Becker (1988) *The Netherlands: A Passive Social Democratic Welfare State in a Christian Democratic Ruled Society*;

Howard Caygill and Alan Scott (1996) *The Basic Law versus the Basic Norm: The Case of the Bavarian Crucifix Order*;

Alice Holmes Cooper (1988) *The West German Peace Movement and the Christian Churches: An Institutional Approach*;

Brian Girvin (1986) *Social Change and Moral Politics: The Irish Constitutional Referendum 1983*;

Talal Asad (1990) *Multiculturalism and British Identity in the Wake of the Rushdie Affairs*;

Elizabeth H. Prodromou (1996) *Paradigms, Power and Identity: Rediscovering Orthodoxy and Regionalizing Europe*.

منابع اوليه:

Allah. *AlQor'an*. Mecca, 632 A.D.

Heidegger, Martin. *Being and time*. Translated by John Macquarrie & Edward Robinson. New York : HarperSanFrancisco, 1994.

Habermas, Jürgen. *Knowledge and human interests*. Translated by Jeremy J. Shapiro. London: Heinemann Educational, 1978.

منابع ثانويه:

Arendt, Hannah. *The Human Condition*. Chicago: University of Chicago Press, 1998.

Braun, Willi and Russell T. McCutcheon. *Guide to the study of religion*. London: Cassell, 2000.

Turner, Bryan S. *Religion and social theory*. London: Sage Publications, 1991.

Bultmann, Rudolf Karl. *Rudolf Bultmann: Interpreting Faith For the Modern Era*. Roger A. Johnson, editor. Minneapolis: Fortress Press, 1991.

Despland, Michel. *La Religion en Occident: évolution des Idées et du Vécu*. Montréal : Fides, c1979.

Despland, Michel and Gerard Vallee (eds.), *Religion in History: The Word, the Idea, the Reality*. Waterloo, Ont.: Wilfrid Laurier University Press, 1992.

Eliade, Mircea. *Patterns in comparative religion*. London: Sheed and Ward, 1958.

_____. *The sacred and the profane: the nature of religion*. New York and London: Harcourt Brace Jovanovich, 1959.

Gadamer, Hans Georg. *Hermeneutics, religion, and ethics*. New Haven, CT and London: Yale University Press, 1999

Idinopulos, Thomas A. and Brian C. Wilson. *What is religion?: origins, definitions, and explanations*. Boston: Brill, 1998.

Madeley, John T.S. *Religion and politics*. published by LSE 2003

Otto, Rudolf. *The Idea of the Holy : An Inquiry into the Non-rational Factor in the Idea of the Divine And Its Relation to the Rational*. Translated by John W. Harvey. London : Oxford University Press, 1968.

Pals, Daniel L. *Seven Theories of Religion*. New York: Oxford University Press, 1996.

شهریار شفقى